

Sygn.akt III AUa 649/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SA Sławomir Bagiński

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 listopada 2018 r. w B.

sprawy z odwołania L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o składki

na skutek apelacji odwołującego L. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 maja 2018 r. sygn. akt III U 790/16

oddala apelację.

SSA Sławomir Bagiński SSA Marek Szymanowski SSA Bożena Szponar – Jarocka

Sygn. akt III AUa 649/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z 16 września 2016 r. określił wysokość zadłużenia L. K. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

L. K. wniósł odwołanie od tej decyzji. Zaznaczył, że nie wie, z jakiego tytułu organ rentowy żąda od niego zapłaty kwoty 9 586,43 zł. Podkreślił, że starając się o zasiłek dla bezrobotnych w 2008 r., czy też rentę i emeryturę z ZUS w 2010 r. nie miał żadnych zobowiązań wobec ZUS.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania. Według organu rentowego zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień zaskarżonej decyzji wyniosło 9 586,43 zł, w tym: z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od września 2006 r. do listopada 2008 r. w kwocie 3 330,83 zł należności głównej i 3 660 zł odsetek za zwłokę, z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne od września 2006 r. do października 2008 r. w kwocie 1 009,58 zł należności głównej i 1 092 zł odsetek za zwłokę oraz Fundusz Pracy

i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od września 2006 r. do stycznia 2007 r. w kwocie 236,02 zł należności głównej i 258 zł odsetek za zwłokę.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z 23 maja 2018 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że 26 sierpnia 2016 r. ZUS wszczął postępowanie wobec odwołującego w sprawie określenia wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i inne. Decyzją z 16 września 2016 r. organ rentowy określił wysokość zadłużenia L. K. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. W okresie od 1 kwietnia 1987 r. do 31 stycznia 2010 r. L. K. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...). Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej opłacał składki za okresy: od 1 kwietnia 1987 r. do 31 maja 1987 r., od 1 listopada 1987 r. do 31 grudnia 1993 r.; od 1 maja 1994 r. do 30 stycznia 1998 r., od 1 kwietnia 1998 r. do 7 kwietnia 1998 r., od 6 sierpnia 1998 r. do 31 grudnia 1998 r., od 1 stycznia 1999 r. do 31 marca 1999 r., od 1 stycznia 2000 r. do 29 lutego 2000 r., od 1 maja 2000 r. do 30 czerwca 2000 r., od 1 sierpnia 2000 r. do 28 lutego 2002 r., od 1 kwietnia 2002 r. do 3 października 2002 r., od 1 listopada 2002 r. do 30 listopada 2002 r., od 1 maja 2003 r. do 30 września 2003 r., od 1 stycznia 2006 r. do 31 sierpnia 2006 r. oraz od 1 stycznia 2007 r. do 31 stycznia 2010 r.

W spornym okresie obsługę bankową L. K. prowadził Bank (...). Odwołujący w ww. okresie dokonywał zleceń na zapłatę bieżących składek, jednakże na rachunku nie było zabezpieczonych środków do przekazania na konta ZUS z uwagi na dokonywane potrącenia z tego rachunku przez Komornika Sądowego Rewiru XIII przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy M. w sprawach o sygnaturach akt XIII Km 1281/06, XIII Km 1255/06, XIII Km 444/06 na inne zobowiązania L. K..

Sąd Okręgowy zaznaczył, że problematykę podlegania ubezpieczeniom społecznym i opłacania składek na te ubezpieczenia reguluje Ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), sprawy związane z podleganiem ubezpieczeniu zdrowotnemu i składką na to ubezpieczenie – Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1938 ze zm.), a kwestie dotyczące opłacania składek na Fundusz Pracy – Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2017 poz. 1065 ze zm.). Sąd odwołał się do art. 13 pkt 4 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), według którego obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące działalność pozarolniczą od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Zgodnie z art. 23 ust. 1 tej ustawy od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w Ustawie z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 800 ze zm.), zaś zgodnie z art. 46 ust. 1 płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Sąd podkreślił, że Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c stanowi, że obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Również w świetle art. 24 ust. 4 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (w brzmieniu obowiązującym na datę wydawania zaskarżonej decyzji, tj. 16 września 2016 r.) należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Przepis art. 24 w ww. brzmieniu został wprowadzony Ustawą z 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców, a zgodnie z art. 27 tej ustawy do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od 1 stycznia 2012 r. Jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Przepis art. 24 ust. 4 w brzmieniu przed 20 lipca 2011 r. wskazywał 10-letni

termin przedawnienia. Przedmiotem obecnie zaskarżonej decyzji są składki za okres od września 2006 r., gdyby więc zastosować 10-letni termin przedawnienia, składki te nie uległyby przedawnieniu. To samo dotyczy zastosowania korzystniejszego, 5-letniego okresu przedawnienia, gdyż byłby on liczony od 1 stycznia 2012 r., czyli upłynąłby 1 stycznia 2017 r., a zaskarżona decyzja została wydana 16 września 2016 r. Z tego względu Sąd uznał, że ZUS miał prawo dochodzić ww. należności z tytułu składek.

W omawianej sprawie składki z tytułu prowadzenia przez odwołującego działalność gospodarczej zostały przez L. K. zlecone do zapłaty przez Bank (...), dlatego Sąd uznał, że kwestią zasadniczą dla oceny, czy odwołujący wypełnił swoje zobowiązania jako płatnik składek, było ustalenie, czy zabezpieczył on środki na rachunku bankowym. Obowiązek ubezpieczenia społecznego osoby prowadzącej działalność gospodarczą wynika bowiem z przepisów prawa i nie jest uzależniony od woli ubezpieczonego lub organu rentowego (art. 13 pkt 4 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 oraz w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 1 u.s.u.s.). W tym celu Sąd przeprowadził dowody z dokumentów znajdujących się w aktach oraz uzyskanej z Banku (...), jak też dowody z dokumentów – rozliczeń konta ubezpieczonego zawartych w aktach rentowych (akta dotyczące analizy konta i akta rentowe o nr (...)). Sąd uznał, że L. K. w okresie objętym sporem w okresie od 1 października 2006 r. do 31 grudnia 2006 r. gromadził środki celem przekazania ich na składki ubezpieczeniowe, jednakże w ww. okresie Komornik Sądowy Rewiru XIII przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy M. zaspokajał swoje wierzytelności z tych zgromadzonych środków z tytułu innych zobowiązań L. K. w sprawach o sygnaturach: XIII Km 1281/06, XIII Km 1255/06, XIII Km 444/06. Były to kwoty: w październiku 2006 r. – 1 158,55 zł, w listopadzie 2006 r. – 916,14 zł i 242,41 zł, w grudniu 2006 r. – 512,93 zł i 645,62 zł na sumę 3 475,65 zł. Pomimo niezłożenia przez odwołującego wyciągu z konta za styczeń 2007 r., zdaniem Sądu należy domniemać, że wystąpiła taka sama sytuacja jak w miesiącach wcześniejszych. Odwołujący przelewał stosowne kwoty, które zostały zajęte przez komornika na poczet zadłużenia odwołującego. Pozostałe należności za okres po 2006 r. wynikają z zaniżenia składek przez odwołującego i szczegółowo zostały udokumentowane w rozliczeniach konta płatnika z 2 czerwca 2009 r., 29 lipca 2010 r. i 3 października 2011 r. (akta rentowe) i są to kwoty niewielkie i – jak wskazał odwołujący – mogły być niewłaściwie naliczone przez biuro rachunkowe, które prowadziło obsługę rachunkową jego działalności gospodarczej. Wobec tego, że zgodnie z twierdzeniami odwołującego ww. biuro już nie istnieje, nie potrafi on udowodnić prawidłowości tych wyliczeń ani wskazać, że sporne składki zostały opłacone.

W ocenie Sądu w tym zakresie należało oprzeć się na rozliczeniu konta płatnika, które szczegółowo wskazuje należne składki, terminy ich uiszczenia i występujące różnice. Z uzyskanej dokumentacji i rozliczenia konta odwołującego z Banku (...) wynikało, że na konto ZUS wpłynęły wpłaty za sporny okres dotyczący składek za okresy od września do grudnia 2006 r., i tak wpłaty z 16 sierpnia 2006 r. i 15 września 2006 r. zostały uwzględnione w rozliczeniu konta i zaksięgowane na niżej wymienione należności:

- wpłata z 16 sierpnia 2006 r. za lipiec 2006 r. na: Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 889,14 zł; Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego w kwocie 230,68 zł; Fundusz Pracy w kwocie 60,14 zł;
- wpłata z 15 września 2006 r. za sierpień 2006 r. na: Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 889,14 zł; Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego w kwocie 230,68 zł; Fundusz Pracy w kwocie 60,14 zł.

Zestawienie obrotów zawierające pozostałe wpłaty dokonane 17 października 2006 r., 16 listopada 2006 r. i 14 grudnia 2006 r., zatytułowane jako przelew do Komornika Sądowego Rewiru XIII przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy M., nie dotyczą należności z tytułu nieopłaconych składek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. ZUS nie prowadził w tym czasie żadnego postępowania egzekucyjnego wobec odwołującego. Również z zestawienia pokrycia należności wynika, że po 15 września 2006 r. następna wpłata z tytułu składek wpłynęła do ZUS 14 lutego 2007 r. Została ona zaksięgowana za styczeń 2007 r. i to z niedopłatą na FUZ – 3,66 zł i (...) 0,95 zł. Za dalszy okres składki płacone były w należnej wysokości, z tym że wystąpiła niewielka niedopłata składek na FUZ i FUS za okres od lipca do listopada 2008 r. Szczegółowe rozliczenia spornych należności ZUS przedstawił w piśmie procesowym z 1 czerwca 2017 r. (k. 37 do 39) i piśmie z 21 marca 2018 r. (k.79-79v).

Sąd zaznaczył, że odwołujący, mając inne zobowiązania wobec wierzycieli, powinien mieć świadomość, że egzekucja komornicza wobec niego będzie skuteczna i ma pierwszeństwo przed innymi zleceniami wydanymi przez dysponenta rachunku bankowego. Dla oceny zasadności decyzji nie miało dla Sądu znaczenia, z jakich powodów odwołujący nie zapłacił składek (dlaczego one nie wpłynęły na konto ZUS), albo składek, które wpłynęły, ale nie w pełnej wysokości, gdyż może to mieć znaczenie ewentualnie w sprawie przywrócenie terminu do ich opłacenia, jak ma to miejsce w przypadku dobrowolnych ubezpieczeń chorobowych, ewentualnie w ubieganiu się odwołującego o np. umorzenie w części lub całości niezapłaconych składek i naliczonych odsetek. Natomiast Sąd nie badał w postępowaniu, czy słusznie była prowadzona przeciwko odwołującemu egzekucja komornicza z rachunku bankowego dotycząca innych niż składki ZUS zobowiązań odwołującego oraz czy bank zasadnie dokonał potrąceń na rzecz komornika środków znajdujących się na rachunku bankowym, czy też z innych powodów nie wykonał dyspozycji właściciela w zakresie regulowania konkretnych należności, ale jest to kwestia ewentualnej odpowiedzialności tych instytucji w ramach odpowiedzialności kontraktowej czy deliktowej. Ponadto odwołujący nie przedstawił innych dowodów na okoliczność uiszczenia spornych składek, ale przyznał, że rozliczenia płatnicze robił sam, co też znajduje potwierdzenie w historii rachunku bankowego załączonego do akt.

Sąd miał też na uwadze, że przy dokonywaniu poświadczeń dla celów emerytalno-rentowych dla płatników składek zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność obowiązuje zasada określona w art. 5 ust. 4 Ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którą przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty dla płatników składek nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie. Sposób ustalenia okresu, za który zostały opłacone składki, oparty jest na analizie stopnia opłacenia składki na ubezpieczenia społeczne za badany miesiąc rozliczeniowy na koncie płatnika składek poprzez wyliczenie wskaźnika procentowego opłacenia składek na FUS - jako ilorazu sumy wpływów pomniejszych o opłacone należności pochodne i łącznej kwoty przypisu składek na FUS finansowanych przez płatnika i ubezpieczonych, pomniejszych o składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za osobę prowadzącą działalność/osobę współpracującą. W związku z tym Sąd uznał, że właściwie zostały ustalone jako zapłacone składki za okres 1 stycznia 2007 r. do 31 stycznia 2010 r. (brak zadłużenia na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych) oraz za listopad 2008 r. (zaległość nieprzekraczająca kwoty składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za osobę prowadzącą działalność gospodarczą) i właściwie uwzględniono okres ten przy przyznaniu renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Znajduje to potwierdzenie w aktach rentowych, tj. pismo wewnętrzne z 7 czerwca 2011 r., raporcie uprawnień do świadczeń (renty) z 8 czerwca 2011 r., gdzie wskazuje się, że za okres od września 2006 r. do grudnia 2006 r. odwołujący nie opłacił składek i okresu tego nie wliczono do okresu uprawniającego do ww. uprawnień, a także w zestawieniach pokrycia należności dla płatnika z 2 czerwca 2009 r., 29 lipca 2010 r., czy 3 października 2011 r. (akta rentowe). Wymierzenie odsetek od należnych składek znajduje uzasadnienie w art. 23 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę na zasadach i w wysokości określonych w Ordynacji podatkowej. Zgodnie z art. 53 § 4 Ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 800 ze zm.) odsetki za zwłokę naliczane są od dnia następnego po dniu upływu terminu płatności.

W świetle tych okoliczności treść zaskarżonej decyzji z 16 września 2016 r., stwierdzającej zadłużenie L. K. w ZUS z tytułu nieopłaconych składek z działalności gospodarczej na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od 1 września 2006 r. do 30 listopada 2008 r. jest zgodna z obowiązującymi przepisami i w związku z tym odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Zarzut nadużycia prawa podmiotowego albo czynienia ze swego prawa podmiotowego użytku niezgodnego z zasadami współżycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych – w tym wypadku – odnosi się do czynności organu rentowego, który wydając decyzję nie korzysta ze swoich praw podmiotowych (regulowanych prawem prywatnym - k.c. lub k.p.), lecz realizuje ustawowe kompetencje organu władzy publicznej. ZUS działał w ramach prawa, a więc zarzut ten nie mógł być skuteczny.

Sąd uznał, że ZUS posiadał wiedzę o zadłużeniu odwołującego, już co najmniej od pierwszego rozliczenia pokrycia należności w 2009 r., tym niemniej – jak wskazano wyżej – należności z tytułu składek nie uległy przedawnieniu (ani 10-letniemu, ani po zmianie 5-letniemu, liczonemu od 1 stycznia 2012 r.) i ZUS mógł ich dochodzić. Sąd dodał również, że ustawodawca przewidział wyjątki pozwalające na umarzanie należności z tytułu składek w uzasadnionych okolicznościach. Stanowi o tym art. 28 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który wymaga złożenia stosownego wniosku przez odwołującego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

L. K. złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Zaskarżył wyrok w całości i wniósł o uchylenie wyroku w całości. Nie zgodził się z żądaniem ZUS uregulowania zaległości z tytułu nieopłaconych składek za okres od września do grudnia 2006 r. Zgodził się natomiast z koniecznością regulowania zobowiązań wobec wierzycieli, w tym także składek wobec ZUS. W spornym okresie opłacał składki za pośrednictwem urzędu pocztowego na blankietach przeznaczonych do opłat składek ZUS i wówczas korzystał z (...) Banku (...). W wydrukach Banku (...) jest wskazana wysokość wpłat w spornym okresie i były to kwoty składek, które zostały wpłacone na poszczególne konta ZUS. Po tym odwołujący okresie korzystał z usług innego banku. Do 26 sierpnia 2016 r. ZUS nie informował go o zaległościach. Odwołujący zaznaczył też, że nie otrzymał informacji od banku o przekierowaniu środków (przeznaczonych na opłacanie składek ZUS) na inne zobowiązania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, a wskazane w niej zarzuty nie prowadzą do odmiennej oceny materiału dowodowego sprawy niż ta, której Sąd Okręgowy dokonał i przyjął za podstawę swojego rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy właściwie ustalił stan faktyczny sprawy w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia. Ustalenia te dotyczą istotnych dla sprawy okoliczności i zostały dokonane na podstawie właściwie ocenionych dowodów. Ocena tych dowodów uwzględnia zasady doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania oraz nie przekracza granic swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.).

Zakres i przedmiot niniejszej sprawy wyznacza decyzja z 16 września 2016 r., na podstawie której Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. określił stan zadłużenia L. K. wraz z odsetkami za zwłokę z tytułu:

- 1) składek na ubezpieczenie społeczne za okres od września 2006 r. do listopada 2008 r. w kwocie należności głównej 3 330,83 zł i odsetkami – 3 660 zł;
- 2) składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2006 r. do października 2008 r. w wysokości należności głównej 1 009,58 zł i odsetkami – 1 092 zł;
- 3) składek na Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od września 2009 r. do stycznia 2007 r. w wysokości należności głównej 236 zł i odsetkami – 258 zł.

L. K. nie kwestionował prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w spornym okresie od września 2006 r. do listopada 2008 r. ani prawidłowości zastosowania przez organ rentowy mechanizmu wyliczenia składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, ani też skutków ich nieopłacenia. Problem, który odwołujący poruszył w apelacji, dotyczył niesprawiedliwego – w jego odczuciu – zobowiązania go do spłaty zadłużenia składkowego wraz z odsetkami za zwłokę tuż przed upływem 10 lat od ich wymagalności w sytuacji, gdy wpłacił on na rachunek ZUS należności tytułem składek, ale środki te zostały zajęte przez komornika, o czym nie wiedział, zaś ZUS nie poinformował go o istnieniu zaległości składkowych w momencie ubiegania się przez niego o prawo do świadczenia rentowego, a następnie świadczenia emerytalnego.

Należy zgodzić się z Sądem Okręgowym, że dokumentacja obrazująca historie przelewów odwołującego w okresie od sierpnia 2006 r. do grudnia 2006 r. potwierdza, że 16 października 2006 r., 15 listopada 2006 r. i 13 grudnia 2006

r. L. K. wpłacił za pośrednictwem Urzędu Pocztowego w W. kwoty odpowiadające kwotom składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych odpowiednio za wrzesień, październik i listopad 2006 r. Całość wpłaconych przez odwołującego kwot została przekierowana na rachunek bankowy Komornika Sądowego Rewiru XIII przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy M., który egzekwował należności na rzecz wierzycieli L. K. w sprawach o sygnaturach: XIII Km 1281/06, XIII Km 1255/06 i XIII Km 444/06. ZUS nie prowadził w tym czasie żadnego postępowania egzekucyjnego wobec odwołującego. W październiku 2006 r. komornik pobrał 1 158,55 zł, w listopadzie 2006 r. – 916,14 zł i 242,41 zł, a w grudniu 2006 r. – 512,93 zł i 645,62 zł.

Sąd Okręgowy słusznie zauważył, że odwołujący nie złożył wyciągu z konta bankowego ze stycznia 2007 r., które pozwoliłoby ustalić, czy odwołujący opłacił należności składkowe za grudzień 2006 r. i czy kwoty te zostały również zajęte przez komornika sądowego. Nie ulega jednak wątpliwości, że zawarte w aktach organu rentowego raporty rozliczeniowe konta odwołującego z 2 czerwca 2009 r., 28 lipca 2010 r. i 3 października 2011 r. wskazują nie tylko należne składki za poszczególne miesiące, ale również terminy ich opłacenia i różnice pomiędzy wysokością należnych składek a kwotą wpłaconą tytułem składek. Z danych zawartych w tych raportach wynika, że za okres od września 2006 r. do grudnia 2006 r. nie zostały skutecznie opłacone przez odwołującego składki na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a za okres od stycznia 2007 r. do listopada 2008 r. zostały one opłacone w nieznacznie zaniżonej wysokości. Zaniżone wpłaty dotyczyły składek na ubezpieczenie społeczne za listopad 2008 r., składek na ubezpieczenie zdrowotne za styczeń 2007 r., lipiec 2008 r., sierpień 2008 r., wrzesień 2008 r., październik 2008 r. oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za styczeń 2007 r. Odwołujący nie kwestionował wysokości zadłużenia z tytułu nieopłaconych w całości bądź opłaconych w niepełnej wysokości należności składkowych za sporne okresy. Odwołujący nie przedstawił jednak innych dowodów na okoliczność uiszczenia składek za sporne okresy. Niewątpliwie zaś dane z wyciągu (historii) przelewów za okres od października do grudnia 2006 r., a także dane z raportów rozliczeniowych ZUS potwierdzają, że wystąpiło po stronie odwołującego zadłużenie z tytułu należności składkowych.

Fakt, że kwoty wpłacone przez odwołującego z tytułu należności składkowych za okres od września do listopada 2006 r. zostały przekierowane na rachunek bankowy komornika sądowego, nie zwalnia odwołującego z odpowiedzialności za powstałe zadłużenie na koncie ZUS. Z wyjaśnień odwołującego wynika, że w spornym okresie toczyło się wobec niego kilka spraw sądowych wszczętych przez wierzycieli. To też oznacza, że odwołujący powinien był (a przynajmniej mógł się) spodziewać zajęcia przez komornika jego rachunku bankowego.

W świetle tych wszystkich okoliczności należy podzielić stanowisko organu rentowego i Sądu Okręgowego, że L. K. jest zobowiązany do opłacenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 1 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 121), w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c Ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 581 ze zm.) oraz art. 104 ust. 1 Ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 645). Skoro zaś odwołujący jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych należności składkowych za sporny okres, to jest on również zobowiązany do uiszczenia odsetek za zwłokę w zapłacie tych składek na podstawie art. 23 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w Ustawie z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.). Zgodnie z art. 53 § 4 Ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 613) ze zm.) odsetki za zwłokę naliczane są od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności podatku (składki) lub terminu, w którym płatnik lub inkasent był obowiązany dokonać wpłaty podatku (składki) na rachunek organu podatkowego (rentowego). Stosownie do art. 32 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania

zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne, a zatem również przepisy dotyczące ustalenia wysokości odsetek za zwłokę w zapłacie składek.

Należy podkreślić, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, które akceptuje Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, obowiązek zapłaty odsetek od nieuiszczonych w terminie składek na ubezpieczenie społeczne (i analogicznie na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych) nie jest uzależniony od winy płatnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2007 r., I UK 362/06; wyrok Sądu Najwyższego z 7 marca 2012 r., II UK 150/11; wyrok Sądu Najwyższego z 22 lipca 2008 r., II UK 353/07). Sąd Najwyższy przyjął, że określenie „odsetki za zwłokę” ustawodawca w prawie podatkowym i prawie ubezpieczeń społecznych wiąże z sytuacją, kiedy podatnik lub inny podmiot zobowiązany do świadczenia należności nie uiszcza ich w terminie płatności. Takie opóźnienie w spłacie podatku ustawodawca nazywa „zwłoką”. Oznacza to, że odsetki mają charakter akcesoryjny w stosunku do należności składkowej, co oznacza że nie mogą powstać, jeśli nie istnieje należność główna. Powstają z mocy prawa, niezależnie od woli i wiedzy płatnika i organu rentowego, natomiast decyzja stwierdzająca ich istnienie ma jedynie charakter deklaratoryjny.

Wpływu na obowiązek zapłaty odsetek nie może mieć działanie organu rentowego. To do obowiązków płatnika składek należy bowiem obliczanie, potrącanie z dochodów ubezpieczonych, rozliczanie oraz opłacanie należnej składki za każdy miesiąc kalendarzowy według zasad wynikających z przepisów ustawy (art. 46 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a rozliczenie tych składek następuje w deklaracji rozliczeniowej według ustalonego wzoru (ust. 2). Sąd Najwyższy w wyroku z 6 sierpnia 2008 r. (II BU 42/07) słusznie stwierdził, że podmioty zobowiązane do opłacania składek na ubezpieczenia zdrowotne powinny bez uprzedniego wezwania i bez potrzeby wydawania decyzji, opłacać i rozliczać składki na to ubezpieczenie za każdy miesiąc kalendarzowy w trybie i na zasadach oraz w terminie przewidzianym dla składek na ubezpieczenia społeczne. Jeżeli zaś płatnik składek nie wykona przedstawionych wyżej obowiązków, organ rentowy dokonuje wymiaru składek z urzędu, na podstawie art. 48 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Niewątpliwie na podstawie wskazanych przepisów organ rentowy był uprawniony do naliczenia odsetek od zaległych należności składkowych. Odwołujący nie kwestionował jednak ani wysokości zadłużenia ani wysokości odsetek wskazanych w zaskarżonej decyzji organu rentowego z 16 września 2016 r. Nieskuteczne jest jednak powoływanie się przez odwołującego do zasad współżycia społecznego. W sprawach o składki i odsetki za zwłokę od nieopłaconych w terminie składek na ubezpieczenia społeczne nie ma bowiem zastosowania art. 5 Kodeksu cywilnego. Rozważanie zatem zagadnienia rozkładu winy i odpowiedzialności odwołującego i organu rentowego w kwestii powstałych zaległości z tytułu nieopłaconych w terminie składek na ubezpieczenie społeczne jest w tej sytuacji bezprzedmiotowe (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9 września 2016 r., III AUa 2112/15).

Mając powyższe na uwadze, apelacja odwołującego nie zasługuje na uwzględnienie, dlatego podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Informacyjnie wypada dostrzec, iż nie jest wykluczone i pozbawione podstaw, w okolicznościach niniejszej sprawy ewentualne skorzystanie przez odwołującego się z możliwości wystąpienia do Zakładu z wnioskiem o umorzenie przedmiotowych należności składkowych w oparciu o art. 28 ust. 3a. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2017.1778 j.t.), w myśl którego to przepisu należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonych będących równocześnie płatnikami składek na te ubezpieczenia mogą być w uzasadnionych przypadkach umarzone pomimo braku ich całkowitej nieściągalności.